

Intern kontroll

Fördjupad granskning

Stadsrevisionen

Diarienummer: SR-2021-67

Beslutad av revisorskollegiet: 211124

Granskningsansvariga

Revisorskollegiets styrgrupp Skola: Per Lilja, Claes Carlsson, Jan Danielsson, Göran Hellberg, Ulf Hägg, Marie Granlund.

Sakkunniga från revisionskontoret: Richard Magnusson, certifierad kommunal yrkesrevisor (projektledare).

Kvalitetsgranskare: Ann-Mari Ek, revisionsdirektör, certifierad kommunal yrkesrevisor.

Sakkunniga revisorer har prövat sitt oberoende med mera i enlighet med Skyrevs rekommendation och inte funnit något hinder mot att utföra granskningen.

Omslagsfoto: Malmö stadsrevision.

Innehållsförteckning

1	Slutsats	4
1.1	Rekommendationer	5
2	Granskningens utgångspunkter	6
2.1	Bakgrund	6
2.2	Syfte och revisionsfrågor	6
2.3	Revisionskriterier	7
2.4	Metod	7
2.5	Avgränsningar	7
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Riskanalys	8
3.2	Samverkan	10
3.3	Jäv.....	12
3.4	Genomförande av granskningar	14
3.5	Återrapportering till nämnd	16
4	Bilaga: stickprov	19

1 Slutsats

Malmö stads nämnder har numera ett till synes väl fungerande arbete med intern kontroll. Det finns dock skäl att undersöka om detta arbete verkligen fungerar hela vägen i respektive organisation.

Syftet med granskningen är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden har en tillräcklig styrning och uppföljning av arbetet med intern kontroll.

Den sammanvägda bedömningen är att **fritidsnämnden** har en tillräcklig styrning och uppföljning av arbetet med intern kontroll. **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden** har en inte helt tillräcklig styrning och uppföljning av arbetet med intern kontroll.

Granskningen visar att:

- **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**
 - har en riskanalys som 2021 inte är heltäckande i förhållande till verksamheten,
 - har samverkan mellan nämnd, förvaltningsledning och medarbetare,
 - inte helt säkerställer att det inte uppstår jävförhållanden,
 - inte helt säkerställer att granskningar i interna kontrollplanen är dokumenterade samt tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara tillförlitligt, och
 - inte helt säkerställer att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden.
- **fritidsnämnden**
 - har en riskanalys som 2021 är heltäckande i förhållande till verksamheten,
 - har samverkan mellan nämnd, förvaltningsledning och medarbetare,
 - säkerställer att det inte uppstår jävförhållanden,
 - säkerställer att granskningar i interna kontrollplanen är dokumenterade samt tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara tillförlitligt, och
 - säkerställer att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden.
- **kulturnämnden**
 - har en riskanalys som 2021 inte är heltäckande i förhållande till verksamheten,

- har samverkan mellan nämnd, förvaltningsledning och medarbetare,
 - säkerställer att det inte uppstår jävsförhållanden,
 - i huvudsak säkerställer att granskningar i interna kontrollplanen är dokumenterade samt tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara tillförlitligt, och
 - inte helt säkerställer att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden.
- **överförmyndarnämnden**
- har en riskanalys som 2021 är heltäckande i förhållande till verksamheten,
 - har samverkan mellan nämnd, förvaltningsledning och medarbetare,
 - säkerställer att det inte uppstår jävsförhållanden,
 - inte säkerställer att granskningar i interna kontrollplanen är dokumenterade samt tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara tillförlitligt, och
 - inte helt säkerställer att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden.

1.1 Rekommendationer

Utifrån granskningens resultat lämnas följande rekommendationer:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och **kulturnämnden** rekommenderas att:

- komplettera sina övergripande riskanalyser med relevanta risker.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden och **kulturnämnden** rekommenderas att:

- i uppföljningsrapporterna redogöra, med angivande av titel utan namn, för vem eller vilka som genomfört granskningar, inklusive uttalande om risk för jäv.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och **överförmyndarnämnden** rekommenderas att:

- upprätta mall för hur granskningar ska dokumenteras, i syfte att säkerställa att granskningar är tillförlitliga och kompletta med hänsyn till det fastställda syftet med granskningen.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kulturnämnden och **överförmyndarnämnden** rekommenderas att:

- i högre grad återrapportera genomförda granskningar till respektive nämnd löpande under året, samt att systematisera arbetet med

genomförande och återrapportering av åtgärdsförslag som avser tidigare års interna kontrollplan.

2 Granskningens utgångspunkter

2.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen 6 kap. 6 § ska ”Nämnderna... också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt”. Intern kontroll syftar till att:

- verksamheten är ändamålsenlig och effektiv.
- information om verksamhet och ekonomi är tillförlitlig.
- lagar, förordningar och styrdokument följs.
- säkra tillgångar och förhindra förluster.
- upptäcka och eliminera eller förebygga allvarliga fel.
- skydda förtroendevalda och tjänstepersoner mot oberättigade misstankar.

Malmö stads nämnder har numera ett till synes väl fungerande arbete med intern kontroll. Det finns dock skäl att undersöka om detta arbete verkligen fungerar hela vägen i respektive organisation.

Det finns bland annat risk för att vald granskningsmetod i interna kontrollplaner inte är tillräcklig eller adekvat för att avgöra om brister finns eller ej. Till exempel kan brister i urval eller genomförande av granskningar¹ snedvrider resultat av granskningar, liksom föreslagna åtgärder.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden har en tillräcklig styrning och uppföljning av arbetet med intern kontroll.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

1. Är riskanalysen heltäckande i förhållande till verksamheten?
2. Sker samverkan mellan såväl den politiska ledningen som förvaltningsledningen och övriga medarbetare?

¹ Granskningar genomförs för områden där det bedöms att det krävs mer information för att avgöra behov av eventuella åtgärder. **Direktåtgärder** vidtas i nära framtid utan ytterligare kontroller och utredningar.

3. Säkerställs att det inte uppstår jävsförhållanden i genomförandet av granskningar i interna kontrollplanen?
4. Är genomförda granskningar i interna kontrollplanen dokumenterade samt tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara tillförlitligt?
5. Säkerställs att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporeras löpande till nämnden?

2.3 Revisionskriterier

Källor till revisionskriterier:

- Reglemente för intern kontroll.²
- Malmö stads handbok för intern kontroll.³

2.4 Metod

Granskningens utförs genom dokumentstudier och intervjuer samt stickprov av genomförda granskningar i nämndernas interna kontrollplaner.

2.5 Avgränsningar

Granskningen avser gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden.

Granskningen har huvudsakligen avgränsats till att omfatta arbetet med granskningar⁴ i intern kontrollplan som återrapporeras till nämnd under 2021; direktåtgärder⁵ ingår inte. Med riskanalys avses nämndens övergripande riskanalys som rapporteras i Stratsys⁶.

3 Resultat av granskningen

I detta avsnitt redovisas resultatet av granskningen. Avsnittet är uppdelat utifrån revisionsfrågorna. Under varje revisionsfråga redovisas först bedömningar och eventuella rekommendationer. Därefter följer en

² Antaget av kommunfullmäktige 20/12 2016, § 303, bih 178.

³ Intern kontroll i Malmö stad – en handbok; version 3 oktober 2020, fastställd av stadskontoret. Detta är en vägledning för arbetet med intern kontroll, och kan inte sägas strida mot vad som framgår av kommunfullmäktiges reglemente för intern kontroll eller mot vad som kan anses utgöra god sed på området intern kontroll.

⁴ Granskningar genomförs för de områden där det bedöms att det krävs mer information för att avgöra behov av eventuella åtgärder.

⁵ Direktåtgärder vidtas i nära framtid utan ytterligare kontroller och utredningar.

⁶ Malmö stads system för planering, uppföljning/analys och rapportering.

redogörelse av iakttagelser - det vill säga från intervjuvar, dokumentstudier och resultat av stickprov - som ligger till grund för bedömningar och rekommendationer.

3.1 Riskanalys

Är riskanalysen heltäckande i förhållande till verksamheten?

3.1.1 Bedömning

Bedömningen är att:

- **gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens** riskanalys 2021 inte är heltäckande i förhållande till verksamheten.
- **fritidsnämndens** riskanalys 2021 är heltäckande i förhållande till verksamheten.
- **kulturnämndens** riskanalys inte är heltäckande i förhållande till verksamheten.
- **överförmyndarnämndens** riskanalys 2021 är heltäckande i förhållande till verksamheten.

Granskningen visar att i de fall relevanta risker inte ingår i riskanalysen uppges de hanteras systematiskt på andra sätt, till exempel i det systematiska kvalitetsarbetet, i det systematiska arbetsmiljöarbetet eller i verksamhetsplaner.

Dock kan det likväl finnas behov av att inom sådana områden inkludera relevanta risker i riskanalysen som rapporteras i Stratsys och som nämnden tar del av. Intern kontroll syftar bland annat till att säkerställa att lagar, förordningar och styrdokument följs. Det kan finnas anledning för nämnden att genom en granskning i den interna kontrollplanen pröva om exempelvis de krav som anges i arbetsmiljölagen uppfylls genom det systematiska arbetsmiljöarbetet som bedrivs i verksamheten, eller om de krav som ställs i skollagen på till exempel kommunalt aktivitetsansvar för ungdomar under 20 år uppfylls⁷ genom de insatser som verksamheten genomför. Genom att göra sådana granskningar inom ramen för den interna kontrollplanen kan det även säkerställas att det inte uppstår jävförhållanden i genomförandet av granskningar av verksamheten.

⁷ Exempel är register (vilka uppgifter om ungdomarna som ska registreras och vilka uppgifter som inte får registreras) och dokumentation av insatser.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och **kulturnämnden** rekommenderas att:

- komplettera sina övergripande riskanalyser med relevanta risker.

3.1.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation/er

Enligt Malmö stads reglemente för intern kontroll ska nämnder och bostadsstyrelser årligen besluta om intern kontrollplan som beskriver prioriterade åtgärder och granskningar⁸ utifrån dokumenterade riskanalyser. Malmö stads verksamheter ska enligt Malmö stads handbok⁹ för intern kontroll genomföra riskanalyser som är heltäckande och speglar verksamhetens delar. Handboken är inte tvingande, men ändå vägledande.

Granskningen visar att **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** beslutade om intern kontrollplan 2021 utan bifogad riskanalys. Detta uppges bland annat bero på att personal som arbetade med riskanalys och intern kontrollplan hade slutat och att ersättare inte kunde rekryteras i tid. Riskanalysen för 2021 har reducerats då många risker uppges hanteras inom ramen för bland annat nämndens systematiska kvalitetsarbete. De risker som istället hanteras inom till exempel det systematiska kvalitetsarbetet redovisas inte för nämnden på samma systematiska sätt med riskvärdering som den förvaltningsövergripande riskanalysen i Stratsys¹⁰, och hanteras delvis på ett mindre formaliserat sätt än till exempel granskningar i interna kontrollplanen. Nämndens kvalitetsrapport behandlas årligen i nämnden, vilket innebär att eventuella granskningar i den formen inte återrapporteras skriftligt till nämnden löpande under året, till skillnad från interna kontrollplanen som är utformad för att möjliggöra löpande skriftlig återrapportering av genomförda granskningar. Genom den interna kontrollplanen kan det även säkerställas att det inte uppstår jävsförhållanden i genomförandet av granskningar av verksamheten. Enligt förvaltningen får nämnden dock information av utbildningscheferna vid varje nämndssammanträde om det aktuella läget och pågående centrala processer inom det systematiska kvalitetsarbetet; det genomförs även två kvalitetsdialoger per

⁸ **Granskningar** genomförs för områden där det bedöms att det krävs mer information för att avgöra behov av eventuella åtgärder. **Direktåtgärder** vidtas i nära framtid utan ytterligare kontroller och utredningar.

⁹ Intern kontroll i Malmö stad – en handbok; version 3 oktober 2020, fastställd av stadskontoret.

¹⁰ Malmö stads system för planering, uppföljning/analys och rapportering.

år¹¹ med nämndsledamöterna, rektorerna för aktuell skolform och berörd förvaltningsledning.

Granskningen visar att **fritidsnämndens** riskanalys omfattar risker i samtliga kategorier (rubriker) som ingår i Stratsys-mallen. Den innehåller även betydligt fler risker än riskanalyserna för de övriga tre nämnderna som ingår i granskningen.

Granskningen visar att **kulturnämndens** riskanalys i relativt hög utsträckning saknar risker i kategorierna förtroende, ekonomisk/finansiell, HR och kommunikation. Enligt uppgift hanteras sådana risker bland annat i verksamhetsplaner. Inom området verksamhet har revisionskontoret konstaterat en förbättring 2021, då risker i denna kategori tidigare varit relativt få. Några av verksamheterna uppges inte ha inkommit med risker i den omfattning som de uppmanats att göra. Enligt uppgift har förvaltningsgruppen för intern kontroll diskuterat om det behövs fler granskningar i interna kontrollplanen, men har kommit fram till att verksamhetsplaner innehåller uppgifter som tangerar intern kontroll. Verksamhetsplanerna för avdelningarna innehåller dock åtaganden mot nämnden, vilket inte är det samma som granskningar av den interna kontrollen, och saknar den systematiska riskvärdering som ingår i den förvaltningsövergripande riskanalysen. Verksamhetsplanerna behandlas inte heller av kulturnämnden.

Granskningen visar att **överförmyndarnämndens** riskanalys saknar risker i flera kategorier¹², vilket förklaras av att det är arbetsmarknads- och socialförvaltningen som anställer dem som arbetar på enheten för överförmyndarärenden, varför risker i dessa riskkategorier istället ingår i arbetsmarknads- och socialnämndens riskanalys. I övrigt omfattar riskanalysen relativt många risker, med hänsyn till det rör sig om en avgränsad verksamhet (jämfört med till exempel arbetsmarknads- och socialnämnden).

3.2 Samverkan

Sker samverkan mellan såväl nämnden och förvaltningsledningen som övriga medarbetare inom området intern kontroll?

3.2.1 Bedömning

Bedömningen är att:

¹¹ Enn för gymnasie- och gymnasiesärskola och en för vuxenutbildning.

¹² HR, informationssäkerhet, upphandling/inköp och arbetsmiljö.

- **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden** har samverkan mellan nämnd, ledning och medarbetare.

Granskningen visar att samtliga fyra nämnder på olika sätt samverkar mellan nämnd, ledning och medarbetare.

3.2.2 lakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation/er

Enligt Malmö stads reglemente för intern kontroll handlar denna om en process där såväl den politiska ledningen som ansvariga chefer och övriga medarbetare samverkar.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden får information om intern kontroll bland annat via den övergripande riskanalysen, som dock inte behandlades av nämnden i samband med beslut om intern kontrollplan 2021 som följd av att samordnaren av intern kontroll hade slutat. Vissa ärenden av särskild vikt uppges rapporteras löpande till nämnden, till exempel brister i den nuvarande systemmiljön¹³. Medarbetare involverades genom att den tidigare samordnaren av intern kontroll före 2021 enligt uppgift deltagit vid avdelningsmöten i samband med a) brainstorming och b) självskattningen¹⁴. Inför 2021 började arbetet istället i ledningsgruppen, som numera uppges vara ägare till 100 % av riskanalysen, och därefter skickades resultatet enligt uppgift till avdelningarna; intentionen uppges vara att detta arbetssätt ska utvecklas. Återkoppling till berörda medarbetare var i självskattningen¹⁴ 2020 ett förbättringsområde, varför förvaltningen påbörjat ett nytt sätt för återkopplingen. Denna fråga ingår enligt förvaltningen i den process för intern kontroll som under 2021 varit under utveckling, bland annat att återkoppling vid till exempel arbetsplatsträff (APT) och avdelningsmöten ska ingå i årshjulet för att nå samtliga medarbetare.

Fritidsnämnden får information om intern kontroll bland annat via den övergripande riskanalysen. Samordnaren för intern kontroll uppges ha dialog med både chefer och medarbetare, till exempel handläggare vid föreningsavdelningen. Två-tre gånger per år uppges förvaltningen att chefer samlas till frukostmöte, där dessa bland annat uppmanas att inkomma med förslag till risker; uppföljningssamtal uppges genomföras med

¹³ Ingår i interna kontrollplanen 2021.

¹⁴ En självskattning görs där nämnder och bolag värderar nivån på sitt arbete med intern kontroll utifrån ett antal kriterier; redovisning ingår i årliga uppföljningsrapporten.

avdelningschefer. På hösten hålls enligt uppgift workshops i grupper (chefsmöten) om intern kontroll. Återkoppling till berörda medarbetare var i självskattningen¹⁴ 2020 ett förbättringsområde. Återkoppling görs under 2021 enligt förvaltningen via gemensamma chefsmöten, och därefter förs informationen vidare på arbetsplatsträffar (APT). Återkoppling uppges även göras via samverkansgrupper på förvaltningen, till exempel har en av HR-konsulterna deltagit på flera arbetsplatsträffar för att informera om granskningarna kränkande särbehandling och otillåten påverkan.

Kulturnämnden får information om intern kontroll bland annat via den övergripande riskanalysen. Den administrativa chefen har under 2021 gjort en ingående föredragning om intern kontroll från grunden för nämnden. Medarbetarna involveras bland annat genom introduktion för nyanställda. Det finns en grupp för intern kontroll, som utöver den administrativa chefen omfattar medarbetare från samtliga stabsfunktioner; gruppen träffas enligt uppgift ca 1 gång/månad + 3 ggr i mars 2021 och 1-2 gånger/vecka september-november. Kommunikation från denna grupp går till ledningsgruppen, som uppges kommunicera vidare till enhetschefer och övriga medarbetare.

Överförmyndarnämnden får information om intern kontroll bland annat via den övergripande riskanalysen. Återkoppling till berörda medarbetare var i självskattningen¹⁴ 2020 ett förbättringsområde. Enligt förvaltningen behövdes en enhetsövergripande form och process för återkoppling till de ca 30 medarbetarna på enheten¹⁵ för överförmyndarärenden, eftersom de tidigare inte involverats i arbetet med intern kontroll. Under 2021 har medarbetarna enligt uppgift deltagit aktivt i riskanalysarbetet inför interna kontrollplanen 2022. Återkoppling ska göras kontinuerligt i samband med rapportering till nämnd och vid arbetsplatsträffar.

3.3 Jäv

Säkerställs att det inte uppstår jävsförhållanden i genomförandet av granskningar i interna kontrollplanen?

3.3.1 Bedömning

Bedömningen är att:

¹⁵ Enheten tillhör avdelning "Boende, tillsyn och service" inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen (där de är anställda).

- **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** inte helt säkerställer att det inte uppstår jävsförhållanden.
- **fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden** säkerställer att det inte uppstår jävsförhållanden.

Granskningen visar att **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** har identifierat utvecklingsbehov i frågan om risk för jäv i granskningar.

Granskningen visar att **fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden** enligt uppgift alltid låter någon som är oberoende i förhållande till granskningen delta.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden och kulturnämnden rekommenderas att:

- i uppföljningsrapporterna redogöra, med angivande av titel utan namn, för vem eller vilka som genomfört granskningar, inklusive uttalande om risk för jäv.

3.3.2 lakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation/er

Enligt Malmö stads handbok för intern kontroll ska den medarbetare som utses till granskare ha tillräcklig kunskap om granskningsområdet men inte stå i jävsförhållande till granskad process ("inte granska sig själv").

Granskningen visar att **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** enligt uppgift inte har konstaterat att jävsförhållande förelegat i samband med genomförande av granskningar i interna kontrollplanen. De menar dock att det är ett område som behöver utvecklas; samordningen uppges vara en viktig funktion i detta sammanhang, liksom dialogen i ledningsgruppen, särskilt beträffande känsliga områden. Det kan även försvåra säkerställande av oberoende om hantering av risker inom sådana områden som till exempel systematiskt kvalitetsarbete inte, i de fall behov finns, ingår som granskning i interna kontrollplanen.

Vid **fritidsnämnden** uppges både ekonomichefen och samordnaren för intern kontroll vara involverade i granskningarna, då de kan ta ställning till eventuella jävsförhållanden. Det deltar enligt uppgift alltid någon från ekonomiavdelningen i granskningarna, vilket är ett sätt att minska risken för att eventuella jävsförhållanden påverkar granskningen. Enligt förvaltningen har det inte hänt att jävsförhållande konstaterats i samband med genomförande av granskningar i interna kontrollplanen.

Kulturnämnden uppger att de under 2021 har inlett förändringar beträffande vem som genomför granskningar, bland annat genom att granskningar genomförs av gruppen för intern kontroll, antingen med eller utan medverkan från den verksamhet som granskningen berör. Syftet med detta är dels att säkra kvaliteten i genomförandet, dels att hantera jävrisiker. Alternativt deltar någon av medarbetarna på ekonomiavdelningen, beroende på typ av granskning.¹⁶ Det kan försvåra säkerställande av oberoende om hantering av risker inom sådana områden som till exempel systematiskt arbetsmiljöarbete inte, i de fall behov finns, ingår som granskning i interna kontrollplanen.

Vid **överförmyndarnämnden** har den tidigare planeringssekreteraren, som själv inte handlade ärenden, genomfört flertalet av granskningarna. Andra lösningar har diskuterats, bland annat möjligheten att någon utanför enheten för överförmyndarärenden deltar i granskningarna, alternativt att planeringssekreteraren inte är underställd chefen för enheten för överförmyndarärenden. Under 2021 genomförs granskningar av planeringssekreterare som inte är knuten till enheten för överförmyndarärenden. Enligt uppgift har anställda vid enheten för överförmyndarärenden före 2021 varit delaktiga i samband med utbildningar och liknande som rör intern kontroll, men i övrigt skött sig själva i arbetet med intern kontroll. I överförmyndarnämndens uppföljningsrapporter framgår uttryckligen vem (funktion) som genomfört granskningen och att vederbörande inte handlägger ärenden själv.

3.4 Genomförande av granskningar

Är genomförda granskningar i interna kontrollplanen dokumenterade samt tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara tillförlitligt?

I syfte att besvara frågan i detta avsnitt har av nämnderna genomförda granskningar kontrollerats genom fyra stickprov per nämnd av den underliggande dokumentationen. Dessa stickprov utgör i termer av genomförda och till nämnd under december 2020 till november 2021 återrapporterade granskningar 4 av 4 möjliga vid gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 4 av 11 möjliga vid fritidsnämnden, 4 av 4 möjliga vid kulturnämnden och 4 av 7 möjliga vid överförmyndarnämnden.

¹⁶ Ett exempel är enheten för lokaler, som har anställda som kan delta i granskningar som på olika sätt rör lokaler

De granskade nämndernas interna kontrollplaner innehåller relativt få granskningar som ska återrapporteras till nämnden under januari – november 2021, d.v.s. flertalet återrapporteras inte förrän i samband med årsbokslutet för 2021 (december 2021 - mars 2022). Framst av detta skäl ingår i denna granskning även granskningar som återrapporterades till nämnden i samband med årsbokslut 2020: beträffande gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 4 av 4 stickprov; fritidsnämnden 2 av 4 stickprov; kulturnämnden 4 av 4 stickprov; överförmyndarnämnden 3 av 4 stickprov.

I stickprovsgranskningen ingår att bedöma om metod, inklusive granskningskriterier och tillämpning av dessa, innehåller avvikelser mot grundläggande krav på granskningar, samt att bedöma rimligheten i slutsats/förbättringsåtgärder baserade på granskningen. Bedömningsskalan är baserad på om respektive stickprov innehåller någon avvikelse: ingen avvikelse, mindre avvikelse respektive större avvikelse.

3.4.1 Bedömning

Bedömningen är såvitt rör de fyra stickproven per nämnd att:

- Två av **gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens** granskningar visar mindre avvikelse, och en visar större avvikelse.
- en av **fritidsnämndens** granskningar visar mindre avvikelse.
- en av **kulturnämndens** granskningar visar större avvikelse.
- tre av **överförmyndarnämndens** granskningar visar större avvikelse.

Gransknigen visar att avvikelser förekommer i varierande utsträckning hos samtliga granskade nämnder. Stickproven och avvikelser per nämnd framgår av bilaga på sidan 19.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden rekommenderas att:

- upprätta mall för hur granskningar ska dokumenteras, i syfte att säkerställa att granskningar är tillförlitliga och kompletta med hänsyn till det fastställda syftet med gransknigen.

3.4.2 Iakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation/er

Enligt Malmö stads handbok för intern kontroll ska granskningar vara tillräckligt omfattande och träffsäkra för att resultatet ska vara till nytta. Beträffande dokumentation av granskningar framgår bland annat att

riktlinjer, rutinbeskrivningar eller instruktioner (i den mån sådana finns) för granskat område ska anges med benämning och plats.

Vissa uppgifter saknas eller är otydliga i den underliggande dokumentationen i flera av stickproven. Detta avser bland annat vem/vilka som genomfört granskningen (undantaget överförmyndarnämnden), när granskningen utförts, vilken specifik rutin eller lagparagraf som tillämpats, liksom total population som stickprovsurval utgår från; det senare försvårar bedömning av huruvida granskningen är tillräckligt omfattande. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen uppger att det behövs riktlinjer för hur genomförda direktåtgärder och granskningar ska dokumenteras. Som exempel kan nämnas att arbetsmarknads- och socialförvaltningen har en mall för dokumentation av granskningar av intern kontroll; i mallen ingår bland annat att ange vem som gjort granskningen och när. Kulturnämnden gör löpande noteringar om genomförandet i ett dokument som utgår från granskningsbeskrivningen i interna kontrollplanen.

Stickproven och avvikelser per nämnd framgår av bilaga på sidan 19.

3.5 Återrapportering till nämnd

Säkerställs att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden?

3.5.1 Bedömning

Bedömningen är att:

- **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden** inte helt säkerställer att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden.
- **fritidsnämnden** säkerställer att granskningar och förbättringsåtgärder genomförs samt återrapporteras löpande till nämnden.

Granskningen visar att **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** inte har en systematisk uppföljning av förbättringsåtgärder, samt har fått en återrapportering (210924) av en granskning i interna kontrollplanen 2021; granskningen hade dock av tidsskäl inte kunnat genomföras.

Granskningen visar att **fritidsnämnden** har en systematisk uppföljning av förbättringsåtgärder, samt har fått en återrapportering (210826) av tre genomförda granskningar i interna kontrollplanen 2021.

Granskningen visar att **kulturnämnden** inte har en systematisk uppföljning av förbättringsåtgärder och inte löpande fått återrapportering av granskningar i interna kontrollplanen 2021.

Granskningen visar att **överförmyndarnämnden** inte har en systematisk uppföljning av förbättringsåtgärder, samt har fått en återrapportering (210927) av en genomförd granskning i interna kontrollplanen 2021.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kulturnämnden och överförmyndarnämnden rekommenderas att:

- i högre grad återrapportera genomförda granskningar till respektive nämnd löpande under året, samt att systematisera arbetet med genomförande och återrapportering av åtgärdsförslag som avser tidigare års interna kontrollplan.

3.5.2 lakttagelser som ligger till grund för bedömning och rekommendation/er

Enligt Malmö stads reglemente för intern kontroll ska förvaltningsdirektörer löpande rapportera till nämnden om hur den interna kontrollen fungerar. Enligt Malmö stads handbok för intern kontroll dokumenteras genomförda åtgärder i Stratsys¹⁷ och uppföljning rapporteras till nämnd/styrelse enligt rutiner i respektive förvaltning/bolag. Handboken är inte tvingande, men ändå vägledande.

Det finns möjlighet att bevaka åtgärder för uppföljning i Stratsys¹⁷ under en flik som benämns ”Översikt förbättringsåtgärder”. Denna flik används antingen inte alls, eller inte systematiskt och konsekvent.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har enligt uppgift för närvarande ingen rutin för att återrapportera status för föreslagna åtgärder i tidigare års interna kontrollplan till nämnden. Fram till och med 211101 har en återrapportering (210924) till nämnden gjorts av interna kontrollplanen 2021: två direktåtgärder och en granskning. Granskningen hade dock inte kunnat genomföras enligt tidplan och kommer därför att redovisas i samband med årsuppföljningen av intern kontroll 2021.

Fritidsnämnden uppger att de synkroniserar processen för intern kontrollplan och återrapportering med budget- och uppföljningsprocesserna i syfte att skapa starka kopplingar mellan dessa processer. Fritidsförvaltningen har internt en tidigare deadline för återrapportering i syfte att säkerställa leverans till nämnden av genomförda direktåtgärder och

¹⁷ Malmö stads system för planering, uppföljning/analys och rapportering.

granskningar. Det finns vidare ett särskilt avsnitt i den slutliga uppföljningsrapporten av årets interna kontrollplan, där föreslagna åtgärder i föregående års interna kontrollplan återrapporteras till nämnden. De andra granskade nämnderna har inte ett motsvarande avsnitt. Fram till och med 211101 har en återrapportering (210826) till nämnden gjorts av interna kontrollplanen 2021: fem direktåtgärder och tre granskningar.

Kulturnämnden uppger att en del granskningar följs upp muntligt; andra granskningar följs upp genom att de finns med i interna kontrollplanen två år, eller kanske fler, i rad. Ett exempel på det senare är hantering av konst. Vidare uppger de att strategiska ärendeberedningen, stabschefgruppen och genomgångar med direktören är exempel på forum för uppföljning av tidigare beslutade förbättringsåtgärder till följd av granskningar i interna kontrollplanen. Kulturnämnden har sedan 2020 tidigarelagt slutrapporteringen av interna kontrollplanen till december. Fram till och med 211101 har ingen återrapportering till nämnden gjorts av interna kontrollplanen 2021.

Överförmyndarnämnden uppger att det inte finns något system för att i efterhand återrapportera status för åtgärder i tidigare års interna kontrollplaner. Enligt uppgift från förvaltningen är intentionen att enheten för överförmyndarärenden ska kopplas till arbetsmarknads- och socialförvaltningens arbete med intern kontroll. Arbetsmarknads- och socialförvaltningens nätverk för intern kontroll (ca 12 personer) uppges ha avstämningsmöte varje månad; controller träffar förvaltningsledningen och återkopplar från nätverket. Inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen har de diskuterat möjligheten att åtgärdsförslag i interna kontrollplanen ska ingå i verksamhetsplanen. Fram till och med 211101 har en återrapportering (210927) till nämnden gjorts av interna kontrollplanen 2021: två direktåtgärder och två granskningar. En av granskningarna hade dock inte kunnat slutföras, och är snarast att betrakta som en direktåtgärd.¹⁸

¹⁸ Bristande uppföljning av mål och verksamhet: rör möjligheten att ta ut tillförlitlig statistik ur verksamhetssystemet. Enligt uppgift är en större upphandling av nytt verksamhetssystem slutförd, med implementering fr.o.m. november 2021.

4 Bilaga: stickprov

Grön=innehåller ingen avvikelse. Gul=innehåller mindre avvikelse. Röd=innehåller större avvikelse.

Tabell 1 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden; E=eigen granskning, K=kommungemensam granskning.

Nr	Benämning	År	Nämnd	E/K	Bedömn	Kommentar
1	Stöldbegärlig egendom/kontroll över elektronisk utrustning	2020	210305	E	GUL	Den del av syftet med granskningen som avser skolornas kontroll över elektronisk utrustning kommenteras inte uttryckligen i uppföljningsrapporten till nämnden, till exempel om skolorna har skriftlig rutin för registrering respektive utlåning av IT-utrustning, men eftersom det inte uttryckligen framgår av syftet att rutiner ingår i granskningen får avvikelsen betraktas som mindre.
2	Inkommen epost till funktionsbrevlådor besvaras inte skyndsamt	2020	210305	E	RÖD	Det saknas dokumentation som styrker resultatet beträffande svarstider på skickade frågeställningar till 32 publika funktionsbrevlådor från en e-postadress som inte är kopplad till Malmö stad.
3	Undermåligt brandskydd i förvaltningens arkivlokaler	2020	210305	E	GUL	Resultat och förbättringsförslag saknas i princip på grund av nedprioritering i mars 2020 med hänsyn till pandemin. Det finns ingen plan på åiterrapportering till nämnd; enligt uppgift fortsätter arbetet.

Nr	Benämning	År	Nämnd	E/K	Bedömn	Kommentar
4	Hantering av elever med skydd	2020	210305	E	GRÖN	Avser delvis direktåtgärder: göra processbeskrivningar, upprätta "Riktlinjer gällande elever med skyddade personuppgifter i gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningens utbildningsverksamhet". Efterlevnad av riktlinjer eventuellt aktuell genom granskning 2022. Uppföljning av uppdraget ska även ske via årliga kvalitetsrapporten.

Tabell 2 Fritidsnämnden; E=egen granskning, K=kommungemensam granskning.

Nr	Benämning	År	Nämnd	E/K	Bedömn	Kommentar
1	Betalkort för drivmedel	2020	210224	E	GRÖN	
2	Kostförmåner/risk för bristande följsamhet mot skattelagstiftning kopplat till förmåner	2020	210224	K	GRÖN	
3	Bristande egenkontroll av verksamhetens miljöpåverkan	2021	210826	E	GUL	Den del av syftet med granskningen som avser vilken egenkontroll som görs resp. behövs saknas i uppföljningsrapporten, men eftersom det i resultatet bland annat konstaterades behov av ytterligare kartläggning av vilka verksamheter som ska utföra egenkontroll får avvikelser betraktas som mindre.
4	Risk för handel utanför avtal	2021	210826	K	GRÖN	

Tabell 3 Kulturnämnden; E=egen granskning, K=kommungemensam granskning.

Nr	Benämning	År	Nämnd	E/K	Bedömn	Kommentar
1	Bristande beslut om externa medel/granskning av beslut i ledningsgrupp	2020	201216	E	GRÖN	
2	Kostförmåner/risk för bristande följsamhet mot skattelagstiftning kopplat till förmåner	2020	201216	K	GRÖN	
3	Bristande introduktion av nyanställda chefer	2020	201216	E	GRÖN	
4	Otillåten påverkan	2020	201216	K	RÖD	I uppföljningsrapporten till nämnden hänvisas till att det i utkast till revisionsrapport framgår att det inte förekommer otillåten påverkan inom kulturstöd - detta är en feltolkning, då ingenting om otillåten påverkan framgår av rapporten.

Tabell 4 Överförmyndarnämnden; E=eigen granskning, K=kommungemensam granskning.

Nr	Benämning	År	Nämnd	E/K	Bedömn	Kommentar
1	Beslut om fördelning av arvodeskostnaderna sker inte enligt lag	2020	210222	E	RÖD	Granskningen gjordes både 2019 och 2020; dokumentationen för 2020 har inte kunnat spåras. Av rutinen (reviderad 190617) framgår att beslut ska motiveras; i åtta fall av de tretton när kommunen betalat arvodet i 2019 års granskning saknas motivering helt eller delvis; i årsuppföljningsrapporten till nämnden 2019 uppges att både rutin och lag följts.
2	Överlämning av redovisningshandlingar till ny ställföreträdare sker inte enligt rutin och lag	2020	210222	E	RÖD	Rutinen har inte följts beträffande bevakning av rekommenderat brev i tre fall av fem. Kontroll av detta ingick i syftet med granskningen, men uppgift om de tre avvikelserna saknas i uppföljningsrapporten till nämnden.
3	Klagomål på ställföreträdare hanteras inte enligt rutin	2020	210222	E	RÖD	En akt och motsvarande stickprov saknades utan att detta framgår av uppföljningsrapporten till nämnden (10 redovisade stickprov är egentligen 9). Uppföljningsrapporten till nämnden omfattar inte den del av granskningsmetoden enligt interna kontrollplanen som rör kontroll beträffande hantering och registrering av klagomål i Wärna.
4	Otillåten påverkan	2021	210927	E	GRÖN	

Stadsrevisionens uppdrag

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Malmö granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna i revisorskollegiet och de sakkunniga revisorerna på revisionskontoret.

Utifrån resultatet i granskningen lämnas ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Rekommendationer lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten och syftar till att förbättra verksamheten. Stadsrevisionen följer upp om nämnden eller bolaget har genomfört åtgärder för att följa revisorernas rekommendationer.

Fördjupade granskningar rapporteras i sin helhet i enskilda rapporter som publiceras på [Stadsrevisionens hemsida](#). För varje nämnd och bolag skrivs dessutom en årsrapport som sammanfattar det gångna årets granskning och ger de förtroendevalda revisorerna underlag för sin ansvarsprövning utifrån kommunallagen.